

הקסם שבצליל-רעיונות חוייתיים

לתרגול מודעות פונולוגית

משחקי יצירה:

1. הכנת כפפה

מה צריך? כפפה (אפשר מבד/ כפפת רופא), עיניים זזות, אקדח דבק חם+ דבק/ דבק בד, שמיניות בריסטול/ מנקה מקטרות. כרטיסיות תמונות. איך משחקים? כל תלמיד בקבוצה שם כפפה על ידו. המורה מציגה תמונה הילדים משיימים ומחלקים ליחידות אודיטוריות למשל: (ב-לו-ן) ומונים את מספר הצלילים.

2. קוואה קוואה

מה צריך? שמינית בריסטול, צבעים, מדבקות.

איך מכינים? לחצו על הקישור.

איך משחקים? המשחק מיועד ל-2 שחקנים ומעלה. שחקן אחד מפעיל את ה"קוואה קוואה" בוחרים מספר ובוחרים צבע והמילה שיוצאת אותה מחלקים לצלילים או כל פעילות פונולוגית שתחליטו.

3. משחק זיכרון

מה צריך? שמיניות בריסטול/ כרטיסיות מוכנות, מדבקות של אותיות ותמונות.

איך משחקים? מתאימים בין אות פותחת/ סוגרת לכרטיס המתאים. מנצח מי שיש לו את מספר הזוגות הרב ביותר.

4.אותיות מתגרדות (דן דיל)

**מה צריך? אותיות מתגרדות, כרטיסיות מילים
איך משחקים? מזהים אות פותחת/ סוגרת ומתאימים בין התמונה לאות.**

5. מדבקות לפי נושאים (עונות/ חגים/ בעלי חיים וכ"ו)

**איך משחקים? הילדים מכינים בעצמם את דף העבודה (תדגישו בפניהם).
מדביקים במקום המתאים ומחלקים לצלילים.**

6. כותבים בצבעי ידיים

**מה צריך? צבעי ידיים, כרטיסיות תמונות, עט בלתי נראה (צומת ספרים).
איך משחקים?**

אפשרות א': בוחרים כרטיסיית תמונה משיימים מחלקים לצלילים וכותבים.
אפשר אות פותחת/ אות סוגרת.

אפשרות ב': המורה כותבת 3 אותיות בעט בלתי נראה (מצומת ספרים). הילד
מזהה בעזרת הפנס הנמצא בראש העט את האות הפותחת/ סוגרת.
אפשרות ג': המורה תכתוב אות פותחת/ סוגרת מתאימה לתמונה שהילד
מחזיק (מבלי שהילד רואה מה היא כותבת) והתלמיד יצטרך להגיד קודם
בעצמו את התשובה והבדיקה עם העט הבלתי נראה תהיה בקרה עצמית.

7. חותמות של אותיות

איך משחקים? אתם מחליטים. המון אפשרויות.

8. יצירת סביבוני- יצירה בהתאם לחג/ עונה.

**מה צריך? סביבוני עץ ומדבקות של סמלי החג.
איך משחקים? מסובבים את הסביבון כאשר הוא עוצר משיימים את התמונה
הגלויה לנו ומבצעים משימה פונולוגית לבחירתכם.**

9. שבלונת אותיות ובצק

מה צריך? שבלונת אותיות, בצק, מערוך, כרטיסיות מילים.
איך משחקים? מזהים אות פותחת/ סוגרת ומתאימים בין התמונה לאות.

משחקי תנועה:

1. משחקי חישוקים

מה צריך? חישוקים, כרטיסיות תמונה, מגנטים של ספרות/ דף עם מספר, עט, קוביה.

איך משחקים?

אפשרות א': התלמיד קופץ לתוך חישוק שהוא בוחר הופך את הקלף ומבצע פעילות פונולוגית.

אפשרות ב': כותבים על פתקים מספרים מ-1-6. בכל דף כותבים מספר אחד ומניחים על חישוק אחד (צריך 6 חישוקים). מפזרים כרטיסיות תמונה (אחת בכל חישוק) מטילים קוביה ולפי המספר שמופיע בתוך החישוק קופצים על החישוק המתאים, לוקחים כרטיסיית תמונה ומבצעים פעילות פונולוגית.

אפשרות ג': מפזרים חישוקים על הריצפה. התלמיד בוחר כרטיסיית תמונה, משיים וקופץ מחישוק לחישוק בהתאם לכמות הצלילים במילה.

2. משחק קונוסים/ באולינג

מה צריך? כרטיסיות תמונה, קונוסים/ משחק באולינג/ בקבוקי פלסטיק+ כדור, דבק סלוטייפ, חישוקים, מדבקות לבנות, טוש.
איך משחקים?

אפשרות א': מכינים 3 קונוסים או יותר לפי מה שתחליטו, מדביקים על הקונוס ספרה שמייצגת את מספר הצלילים במילה למשל (2,3,4) שולפים כרטיסית תמונה מתוך הקופה. קולעים חישוקים לתוך הקונוס שעליו מופיעה מדבקה עם מספר הצלילים המתאים. למשל אם חילקנו את המילה בננה לצלילים אודיטוריים נקלע לקונוס שהספרה עליו היא 3.

אפשרות ב': מדביקים על קונוסים מדבקה עם אות (פותרת/ סוגרת).
שולפים כרטיסיית תמונה מתוך הקופה. מפילים את שחקני הבאולינג/ קונוס
בהתאם לאות הפותרת/ סוגרת בעזרת הכדור.

3. חבילה עוברת

מה צריך: עיתונים, חפצים קטנים/ כרטיסי תמונה, דבק סלוטייפ.
איך משחקים? מפעילים מוסיקה ומעבירים את החבילה בין התלמידים.
כשהמוסיקה עוצרת התלמיד צריך לקרוע שכבה אחת מתחתיה מסתתרת
תמונה/ חפץ לשיים ולבצע פעילות פונולוגית שהמורה מחליטה (חלוקה
לצלילים, המורה מחלקת לצירופים והילדים מזהים את המילה בשלמותה).

4. שטיח אותיות (חברת יסוד)

אפשר להכין שטיח אותיות ממפות חד פעמיות ועליו לכתוב אותיות, אפשר
לכתוב אותיות בחצר בית ספר בעזרת גירים (אם מתאפשר).
אפשר לשחק כל פעילות של מודעות פונולוגית שדורשת זיהוי אותיות.

5. כדור אותיות (חברת יסוד)

אפשר בקלות לרכוש כדור יס ולכתוב עליו אותיות בטוש עמיד במקום לרכוש
כדור ייעודי.

**איך משחקים? המורה/ תלמיד זרק את הכדור לעבר אחד מחברי
הקבוצה. התלמיד שמחזיק את הכדור מניח את שתי אצבעותיו משני
צידי הכדור ובוחר אות אחת (מצד אחד של הכדור). אפשר לשחק ארץ
עיר בהתאם לאות שעליה הנחנו את האצבע.**

אפשרות א': למצוא מילה שמתחילה באות מסוימת.

אפשרות ב': לשחק ארץ עיר. לבחור קטגוריה מתוך ארץ עיר והילדים
צריכים להגיד מילה שמתחילה באות.

משחקים תחושתיים:

1. כלי נגינה

מה צריך? כלי נגינה, כרטיסיות תמונות
איך משחקים? כל ילד בוחר לו כלי נגינה ומחלק בהתאם לתמונה את המילה לצלילים.

2. קופסה סנסורית

מה צריך? קופסת פלסטיק גדולה, אורז, צבעי גואש, שקיות ניילון, בובות קטנות, אותיות מגנטיות.
אפשר גם קלקר צבעוני במקום אורז (בכל חנות יצירה או סטוק ניתן להשיג).
איך מכינים? מחלקים אורז לשקיות (כמות שווה בכל שקית) לתוך שקית הסנדוויצ'ים שופכים צבע גואש ומערבבים היטב. אופים בתנור על חום נמוך למשך כ-20 עד שהאורז יבש.
שופכים לקערה את האורז. מכינים לתוך הקערה: בובות/ אותיות מגנטיות וכ"ו לבחירתכם.

איך משחקים?

אפשרות א': שולפים מתוך הקופסה בובה אפשר לחלק לצלילים/ למצוא אות פותחת בהתאם למה שהמורה מחליטה.
אפשרות ב': להכניס לתוך הקופסה אותיות מגנטיות ובובות והילד צריך לשלוף מתוך הקופסה ולהתאים (אות פותחת).
אפשרות ג': לאפשרות זו נפתח שיעון עצר ונצטייד במטפחת.
מחביאים רק חפץ אחד אותו הילדים יצטרכו לחפש בעיניים עצומות (במקרה זה נוסיף מטפחת) המורה חדה חידה בנוגע לחפץ. כל ילד מקבל נסיון אחד למצוא את החפץ למשך 20 שניות (תחליטו אתם). עושים כמה סבבים מהירים עד שאחד הילדים מאתר את החפץ. המטרה לחלק לצלילים/ צליל פותח/ סוגר וכ"ו.

משחקים שיש בכל בית:

1. משחק דגים

מה צריך? משחק דגים עם חכות+ כרטיסיות תמונות. אפשר משחק דגים מגנטי מעלי אקספרס.

איך משחקים? כל שחקן שולף דג ולוקח כרטיסייה מהקופה. אם הצליח במשימה (לחלק לצלילים/ להפיק אות סוגרת/ פותחת/ צליל סוגר/ צליל פותח) הדג שלו. מנצח מי שיש לו את כמות הדגים הגדולה ביותר.

2. זיהוי צלילים במילה

מה צריך? סלסילות (כך אומרים!) קטנות (אפשר של פטריות)/ מנג'טים קטנים, דסקיות עץ/ פקקים, טוש, כרטיסיות מילים.

איך משחקים? מחלקים מילה לצלילים ומתאימים בין כמות הצלילים לסלסילה הנכונה בתוכה דיסקית/ פקק המציין את מספר הצלילים במילה. למשל: סלסילה שיש בה דיסקית עם המספר 3 תתאים למילה כ-ל-ב (אם החלוקה היא אודיטורית).

3. פאזל עץ לפי קבוצות סמנטיות

איך משחקים? התלמיד שולף חלק מהפאזל ומחלק לצלילים. משחק שיש בו קטגוריות ופריטים הוא הזדמנות לשיח שפתי עם ילדים שיש להם עיכוב שפתי או ילדים שעברית היא שפה שנייה עבורם (כמובן פאזלים כאלו הם ילדותיים. זו משימה שמתאימה לתלמידי גן חובה-כיתה א'). מומלץ להוסיף פריט לכל קטגוריה.

משחק שמתאים לעולים חדשים או לילדים עם עיכוב שפתי כך אפשר להתייחס לקטגוריות ולפריטים, להוסיף פריט נוסף לכל קבוצה (פאזל של פירות וירקות, כלי תחבורה וכ"ו).

4. לוח מגנטי עם אותיות

איך משחקים? בוחרים כרטיסיית תמונה ומנסים לחלק לצלילים ולכתוב בעזרת המגנטים.